

PIYANO EĞİTİMİ BAŞLANGIÇ METOTLARINDA KULLANILAN YAKLAŞIMLAR¹

Doç. Dr. M. Devrim BABACAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
devrimbabacan@gmail.com

Doç. Dr. Ezgi BABACAN, Necmettin Erbakan Üniversitesi
ezgibabacan@hotmail.com

Özet

Piyano eğitimi kişinin ilgisi ve yeteneği doğrultusunda amatör ya da profesyonel olarak belirli bir amaca yönelik süreci kapsamaktadır. Bu süreçte en önemli aşamalardan birisi başlangıç düzeyidir. Öğrenci müziği anlamaya başlarken, hem piyano çalmayı öğrenir hem de müziği okumayı, anlamayı geliştirir. Bu süreçte öğretmenlere yardımcı olabilecek aynı zamanda yön ve strateji belirlemesine olanak sağlayacak en önemli araçlardan biri kullanılan metottur. Bu araştırma başlangıç aşaması piyano eğitiminde kullanılan metotların izlediği yaklaşımları incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda başlangıç aşamasına yönelik hazırlanan piyano metotlarında kullanılan Orta do, aralıklal ve çoklu ton yaklaşımları tematik derleme yöntemi kullanılarak ayrıntılı anlatımlarla örneklendirilerek açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Piyano metodu, Orta Do Yaklaşımı, Aralıklal Yaklaşım, Çoklu Ton Yaklaşım

APPROACHES USED IN STARTING METHODS OF PIANO EDUCATION

Abstract

Piano education covers a purposeful process as an amateur or professional in line with the interest and ability of the person. One of the most important stages in this process is the beginner level. As the student begins to understand music, he or she both learns to play piano and improve reading and understanding of music. One of the most important tools that can help teachers in this process and also enable them to determine direction and strategy is the method. This research was carried out in order to examine the approaches followed by the methods used in the beginning stage of piano education. For this purpose, the middle-C, interval and multi-tone approaches used in the piano methods prepared for the beginning stage are explained with detailed explanations by using the thematic compilation method.

Keywords: Piano method, Middle-C Approach, Interval Approach, Multi-Tone Approach.

GİRİŞ

Müzik, temel duyguları tanımlayan, güzelliği takdir eden ve kendimizi ifade etmemize olanak sağlayan bir deneyim (Bastien, 1988) olduğu için sadece profesyonel boyutta değil aynı zamanda amatör olarak da beğeni eğitiminde kullanılması önemlidir. Günümüzde piyano, erken yaş çocukluk döneminden başlayarak yetişkinler de dâhil olmak üzere geniş bir yelpazede eğitim alanına sahiptir. Piyano eğitimi kişinin ilgisi ve yeteneği doğrultusunda amatör ya da profesyonel olarak belirli bir amaca yönelik süreci kapsamaktadır. Bu süreçte en önemli aşamalardan birisi başlangıç düzeyidir. Öğrenci müziği anlamaya başlarken, hem piyano çalmayı öğrenir hem de müziği okumayı, anlamayı geliştirir. Çalgı eğitimi sürecinde piyano öğrenmek genç, yetişkin pek çok bireyin ilgi odağı olmaktadır. Bu nedenle piyano eğitimine yönelik çok sayıda öğretim materyali bulmak mümkündür.

¹ Bu araştırma 12-14 Mayıs 2022 tarihinde düzenlenen “13th International Congress on New Trends in Education” kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Müzik eğitimi çalışmalarında yöntem terimi genellikle öğrencilere bir müzik aletinin nasıl çalınacağını öğretmek için kullanılan bir öğretim kitabı veya kitap serisini ifade etmektedir (Thomas-Lee, 2003). Piyano eğitiminde bilinen eski metotlar, öğretimde öğrenciyle erken tanıştırılır ve hızlı şekilde klasik piyano edebiyatı repertuarına odaklanırdı. Günümüzde kullanılan öğretim yöntemleri gelişerek ve değişerek otokratik yaklaşımları bırakıp, öğrencilerin müzikten daha fazla zevk aldığı bir öğrenme sürecine odaklandı (Bastien, 1988). Bu nedenle piyano edebiyatına yönelik eser ve metotlar da seviye olarak eğitim amacına yönelik sayıca fazlalaşmıştır. Eğitim süreci içerisinde ilerlemek için hedefler doğrultusunda planlama yapmak, amaca yönelik hedefleri gerçekleştirilmede kolaylık sağlayacaktır. Bu nedenle piyano eğitimi sürecinde, eğitim alan kişinin eğitim amacı ve hedefi doğrultusunda planlama yaparken doğru materyalleri seçmek önemlidir. DiCienzo'ya göre (2019) müzikte okuma eğitimi, görsel olarak porte üzerinde nota tanımlama, piyanoda notanın konumu ve ritim kalıplarını anlama gibi birçok unsuru barındırdığından karmaşık bir süreçtir. Bu süreçte piyano eğitimcilerine yardımcı olacak, yön ve strateji belirleyecek en yaygın ve vazgeçilmez araç başlangıç yöntem kitaplarıdır.

Piyano materyallerinin incelenmesi, 1970'lerin başında lisans programları tasarlandığından beri hem pedagoji müfredat dersleri hem de sertifika programları için en çok önerilen konulardan biri olmuştur. Piyano eğitimine olan ilginin artması ve pek çok kişinin piyano çalmak istemesiyle birlikte 1900'lerin başlarında öğretim materyallerinin de sayısı artmaya başladı. O dönemde bilinen en iyi yaklaşım olan Orta Do'ya yönelik metotlar (1892 yılında W.S.B. Matthews tarafından The Standard Graded Course of Studies for the Pianoforte in Ten Grades ve 1924 yılında John Williams'ın yazdığı Year by Year books) yazılmaktaydı. Williams, Orta Do yaklaşımına bazı yenilikçi fikirler de eklemiştir. Matthews ise yaptığı yenilikte, beyaz tuşları siyah tuş gruplarının yakınlıklarına göre tanıtıp, klavyenin ve dizelerin tamamı beş do olarak bilinen beşli do grubunu anlatarak ilerledi (middle C, treble C, bass C, high C, and low C). Bu yenilikler ileride landmark olarak gelişecek okuma yaklaşımına zemin olmuştur. Çoklu ton yaklaşımını piyano eğitimine ilk uygulayanlardan birisi 1865'de Standard Music Reader ile Benjamin Jepson olmuştur. Bu yaklaşımla önce yerleri değişebilir do sistemiyle şarkı söylemeyi ardından bu vokal bilgiyi piyano tuşesine aktararak pek çok tonu çalmayı öğretti. Piyanoda geliştirilen bu yaklaşımla yazılmış en eski metotlardan biri Oxford Piano Course olmuştur. Orta Do ve Aralıksal yaklaşımlar 1950'lerin sonlarına kadar, öğretmenler için önemli piyano öğretim formatları olarak devam etmiştir. Çoklu ton okuma yaklaşımı 1950'lerin sonlarında geliştirildi. Frances Clarke, 1955'te The Frances Clarke Library for Piano Students with Begin'in ilk cildini yayımladı (Lyke, 1983). Yaklaşımın felsefesi, öğrenilmiş örnek parçadan çerçeve ve uzaklıkla nota okumayı öğretmekti ve ayrıca siyah tuşları kullanarak dizeksiz yön direktifleriyle okuma için notalar içeren bir başlangıç bölümü de içeriyordu (Thomas-Lee, 2003). Piyano eğitimcileri, bir piyanistin eğitiminin temelini ve nota okuma üzerine ilk eğitimini sağlamada genellikle metot kitaplarına başvurduğundan, piyano metotlarının yeni başlayan öğrenci için öğrenme ortamının merkezinde olduğu söylenebilir. Bu amaç doğrultusunda orta do, aralıksal veya çoklu ton yaklaşımı gibi temelde farklı yaklaşımlar ortaya çıktı ve daha yakın zamanda, orijinal çoklu ton yaklaşımın yerini seçmeli ya da düzenlenmiş çoklu ton yaklaşıma (Lomax, 1990) bırakmıştır (Emond & Comeau, 2013).

Bastein (1988) piyano öğretiminde kılavuz olarak sunduğu on hedeften bahsetmektedir: Klavyenin sadece bir kısmını değil bütünü kavramaya çalışmak, dizeğin altındaki ve üstündeki notalar da dâhil olmak üzere akıcı şekilde okuyabilmek, tüm majör minör akorları çalabilmek, genel müzik terimlerine hakim olabilmek, deşifre, doğaçlama, transpoze ve eşlik yapabilmek, eserleri ezberleyebilmek. Bu hedefler doğrultusunda özellikle başlangıç metotlarında yer alması beklenen özellikleri Ercan ve Çağlak (2017:127) şu şekilde tanımlamıştır: *“Çocukların gelişimine uygun yazı puntoları kullanılması, görsel öğelerle ilgi ve dikkat çekme, oyunlarla destekleme, yazılı ve sözlü etkinlik örnekleri, alıştırmalarda şarkı sözlerine yer verilmesi, dinleme etkinlikleri, yaratıcılığı geliştiren çalışmalar, öğretmenle birlikte çalma etkinlikleri.”*

Piyano eğitimi başlangıç aşamasında öğrenci müziği anlamaya başlarken, hem piyano çalmayı öğrenir hem de müziği okumayı, anlamayı geliştirir. Bu süreçte öğretmenlere yardımcı olabilecek aynı zamanda yön ve strateji belirlemesine olanak sağlayacak en önemli araçlardan biri kullanılan metottur. Geçmişten günümüze kadar hala kullanılmakta olan metotlar nota okuma ve çalmaya yönelik farklı yaklaşımlarla yazılmıştır. Metotlarda kullanılan öğretim yaklaşımları şu şekilde sıralanabilir: orta do, aralıksal, çoklu ton yaklaşımı.

YÖNTEM

Başlangıç aşaması piyano eğitiminde kullanılan metotların izlediği yaklaşımları incelemek amacıyla yapılan bu araştırma tematik derleme yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Konuların tematik, kronolojik ve metodolojik olarak

ele alındığı derleme araştırmalarında kaynaklar toplanarak kullanılan sistem etrafında tartışılır. Tematik derleme araştırmaları, bir konu kapsamı ya da nokta etrafında ele alınarak değerlendirilir (Herdman, 2006). Bu yöntem doğrultusunda araştırmada, başlangıç aşamasına yönelik hazırlanan piyano metotlarında kullanılan Orta do, aralıklal ve çoklu ton yaklaşımları incelenerek, özellikleri, benzeşen ve ayrışan yönleri ayrıntılı incelenerek örneklendirilerek açıklanmıştır.

BULGULAR

Orta Do Yaklaşımı

Orta do yaklaşımının kökeni Blake's Melody Book (1916) ve Diller-Quaile First Solo Book (1925) gibi yöntem kitaplarıyla yirminci yüzyılın başlarına dayanmakta, popülerliği ise Thompson'ın (1936) Teaching Little Fingers to Play kitabıyla başlamaktadır (DiCienzo, 2019). Klavye üzerinde ellerin orta do pozisyonunda, do sesi referans alınarak dizek üzerinde nota okumayı öğreten yaklaşımdır. Orta do yaklaşımında her iki el klavye üzerinde orta do sesi ile başlar. İlk parçaların tamamı her iki elde do sesi ile çalışılır ve sonrasında sağ ele bir ses re ve sol ele bir ses si eklenerek devam eder. Başparmakların orta do sesinde, sağ el yukarıya dört beyaz tuş, sol el aşağıya dört beyaz tuş üzerindedir. Yaklaşım do majör tonalitesinde do sesi ile başlayarak kademeli olarak sağ elde re, mi, fa ve sol sesleri, sol elde si, la, sol ve fa sesleri eklenir ve pratik bu sesler ezberleninceye kadar devam eder. Piyanoya yeni başlayan öğrenciler nota ve ritim öğrenmeye eşzamanlı küçük melodilerle başlar (Şekil 1) ve sonrasında melodiler iki anahtar üzerinde (Şekil 2) gösterilir. Teorik yapıdaki aralıklar, diyez ve bemoller, akor kurulumu ve kullanımı, transpoze, armonizasyon bilgileri kademeli olarak eserlerde ya da sonrasında verilir (Bastien, 1988). Bu okuma yaklaşımı 20. yüzyılın ikinci yarısı boyunca son derece etkiliydi ve günümüzde de halen küçük yaş grupları için yaygın olarak kullanılmaktadır.

Şekil 1: Orta Do Yaklaşımı, John Thompson'ın Easiest Piano Course 1. Kitap

Şekil 2: İki Anahtar Üzerinde Seslerin Gösterilmesi, John Thompson'ın Easiest Piano Course 1. Kitap

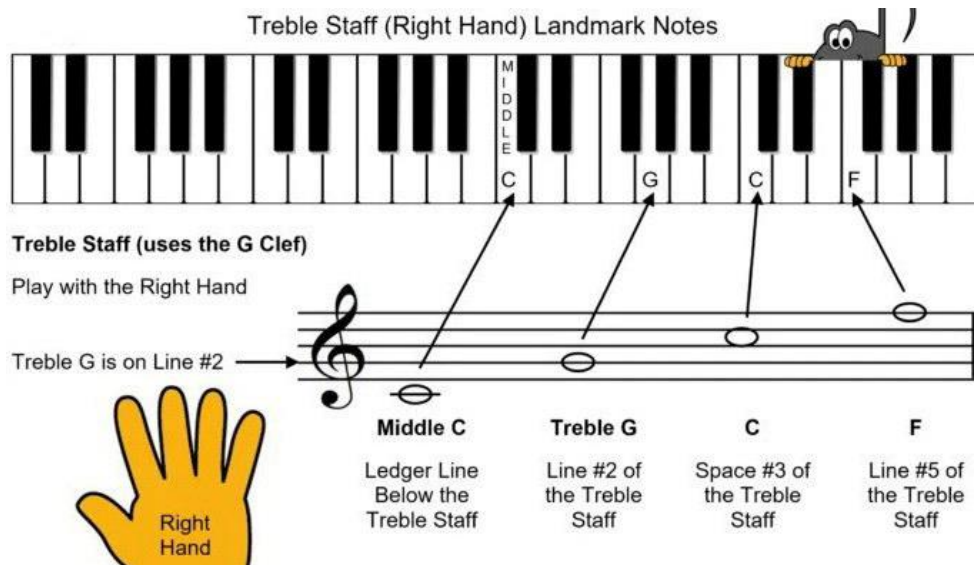
Orta Do yaklaşımının avantaj ve dezavantajlarını Uszler, Gordon & Mach (2000) şu şekilde özetlemektedir:

Tablo 1: Orta Do Yaklaşımının Avantaj ve Dezavantajları

Avantajları	Dezavantajları
Orta Do, dizek üzerine ve piyanoda kolay görsel bir rehberdir.	Tek bir kılavuz nota sınırlayıcıdır. İki veya daha fazla notayı ilişkilendirmek aynı derecede kolaydır.
Belirli sayıda nota adını ve piyano tuşu konumunu hatırlamak ve üzerinde çalışmak kolaydır.	Orta do civarında sınırlı alanda nota ve ton tanımının öğrencileri çalışmanın başında ellerin vücuda yakın olarak oynamaya zorlar.
Do majör tonu duygusu geliştirmek (diğer anahtarlar geçmeden) tonda kulak ve el hâkimiyetini sağlar.	Ses çeşitliliği, öğrencinin kulağını ve hayal gücünü tek bir ton tanımaktan daha fazla uyarır.
Başlangıçta belirli parmakları, belirli tuş ve nota adlarıyla ilişkilendirmeye yardımcı olur.	Öğrenciler notaları ve yön duygusu bilgisinden ziyade parmak numaralarını okurlar.
Klavye literatüründe başparmaktan diğer parmaklara doğru hareket istenir. Bu tür bir teknik başlangıç, diğer elin taklidini kolaylaştırır (ayna çalma).	Başparmak klavyede garip bir parmaştır. Parmaklar elin zayıf tarafından güçlü tarafına daha kolay hareket eder.
Öğrenciler en iyi, bilgiyi küçük miktarlarda alarak öğrenir. Her seferinde bir ya da birkaç ses eklemek mantıklıdır. Test edilmiş bir öğretim tekniğidir.	Ekleyerek öğrenme, kalıpların ve gruplamaların hatırlanmasına dayanan bilginin transferini geciktirir.

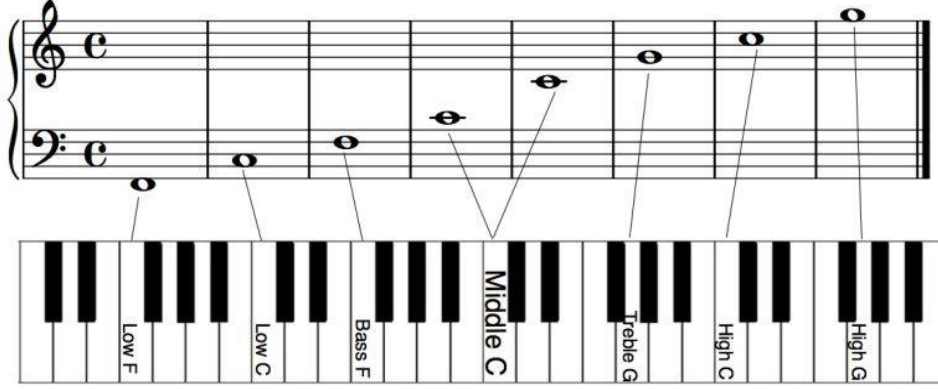
Aralıksal Yaklaşım

Müzik notasını yön ve aralık mesafesi kullanarak, verilen görsellerden (landmarks) yola çıkarak okumaya dayalı yaklaşımdır. İlk olarak Library for Piano Students ile Frances Clark (1955) tarafından tanıtılmıştır ve nota okumaya dayalı landmark yaklaşımında öğrenci, fa anahtarı, orta do ve sol anahtarını birlikte kullanarak yukarı ve aşağı aralıkları okumaktadır. Aralıksal/Landmark okuma, öğrencilerin piyanodaki tüm do notaları gibi klavyede ve belirli yer işaretlerinde adım atmaya ve atlama yapmayı öğrenmelerini gerektirir. Bu yaklaşım genellikle çerçeve/hat tanıma yoluyla okumayı teşvik eden landmark okuma alıştırmaları ile başlar. Nota okuması aralıklı ve melodik yöne göre yapılır. Aralıksal yaklaşım, dizeksiz olarak verilen hat/çizgiyi okumayla başlayarak, dizek üzerine her seferinde bir aralığa odaklanmasına izin veren tek çizgili dizek okumaya ve devamında gelişerek iki dizek beş do'nun görsel okumasına kadar genişler ve çeşitlenir (Bastien, 1988; DiCenzo, 2019). Aralıksal yaklaşımı Uszler, Gordon ve Mach (2000) "Aralık tanımadan gelen el şekilleri ve hareketlerin oluşumuyla bağlantılı uzamsal yönlü okuma alışkanlıklarının gelişimi" olarak tanımlamaktadır ve orta do yaklaşımından farklı olarak aralıksal yaklaşım klavyenin her noktasında çalmayı güçlendirmektedir (Emond & Comeau, 2013).

Şekil 3. Landmark Yaklaşımı Sağ El Dizek ve Klavye Üzerinde Nota Gösterimi

Piyano pedagojisinde, aralıksal yaklaşımın başlangıç piyano eğitiminde repertuar parçalarını çalmayı, nota okuma becerisi ile deşifre çalmayı şekil veya yön olarak güçlendireceğini ifade eden ve destekleyen araştırmalar ve metotlar bulunmaktadır (Bastien, 1988; Agay, 1981; Camp, 1992; Jacobson, 2015; Uszler vd., 1995; Akt: DiCienzo, 2019).

Şekil 4. Aralıksal Yaklaşım Nota Aralık Tanıtımı

Aralıksal yaklaşımının avantaj ve dezavantajlarını Uszler, Gordon & Mach (2000) şu şekilde özetlemektedir:

Tablo 2: Aralıksal Yaklaşımın Avantaj ve Dezavantajları

Avantaj	Dezavantaj
Dizeksiz notasyon öğrencinin tüm klavyeyi en baştan okuyabilmesini sağlar.	Öğrenci konum duygusunu asla pekiştiremez; çok fazla serbestlik tereddüde neden olur.
Beşten daha az çizgili bir dizekte erken aralıksal tanıma, öğrencilerin belli sabit kılavuz notları hatırlayabilmesinden bile önce okumayı garanti eder.	Piyano dizeğini okuma süreci zaman alır. Öğrenciler, bu kademeli işlem olmadan, piyano dizeğindeki ses yerleşim mantığını zamanla kavrayabilirler.
Erken okuma, kalıpların (aralıkların dışında) tanınmasına dayanmadığı için öğrenci, başlayacağı yer ve kullanılacak parmaklar için eserin notasına bakmalıdır.	Yetenekli öğrenciler kendi başlarına çalışabilirler, sayfadan bilgi edinebilirler, fakat ortalama öğrenciler birkaç belirli başlangıç noktası öğrenmek isterler.
Siyah tuşlarda okuma yapmak için 2 ve 3 ya da 2, 3 ve 4'üncü parmakları kullanmak istenir. Bu parmaklar ilk başta kullanım için en doğal parmaklardır.	Başparmak ve beşinci parmakların kullanımını geciktirmek gereksizdir. Baştan itibaren tüm el ile doğru el pozisyonu geliştirilmelidir.
En başından müzik, 5 parmak kalıbı veya donanım işaretleri kullanılmadan farklı tonlarda ve aralıkta çalınır. Ses ve efekt çeşitliliği vardır.	Metotların başına aralıksal okumayı teşvik eden uygun halk ya da popüler müzik melodileri konulabilir. Öğrenciler ve ebeveynler tanıdık melodiler duymayı tercih edebilirler.
Armonik okuma da aralıksaldır. İkili (blok) aralık çalmak üç sesli akorları okuma ve çalmaya hazırlar.	Armonik okuma ve çalma sık sık ertelenir. Uzun süre tek satırlık müzik çalmak yeteri kadar tatmin edici değildir.

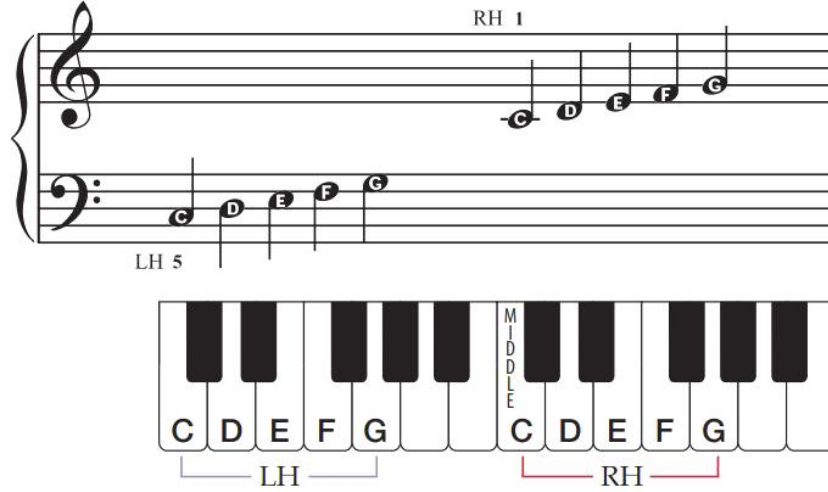
Çoklu Ton Yaklaşımı

Çoklu ton yaklaşımı orta do ve aralıksal yaklaşımdan tamamen farklı bir başlangıç yapısına sahiptir. 1961'de yayımlanan Music for Piano serisi ile Robert Pace, piyano öğrenmeye yönelik bu yaklaşımın yaratıcılarından birisidir. Çoklu ton yaklaşımında öğrenci beş parmak el pozisyonunda bütün on iki majör pozisyon yapısını ilk birkaç ayda öğrenmektedir. 12 majör ton, ilgili olduğu dizeğe uygun olarak gruplandırılıp anahtarlar bölünerek kolayca öğrenilir. Bu yaklaşımda beş parmak kalıbıyla klavye hâkimiyeti tüm tuşların kullanımıyla kolaylaşmakta, her tonda çalışma yapılabilmektedir. Gruplar tonik akorlarla şu basamaklandırmayı takip eder:

1. grup: Do, Sol ve Fa majör tüm beyaz tuşların kullanıldığı tonik akorlar,

2. grup: Re, La ve Mi majör, beyaz ile siyah-beyaz tuşların kullanıldığı tonik akorlar,
3. grup: Re bemol, La bemol ve Mi bemol siyah ile siyah-beyaz tuşların kullanıldığı tonik akorlar,
4. grup: (Fa diyez, Si bemol ve Si Majör) diğer siyah-beyaz tuşların kullanıldığı akorlar (Bastien,1988:42).

C 5-Finger Position

Şekil 5. Çoklu Ton Yaklaşımı Beş Parmak Pozisyonu (Bastien New Traditions-Level 1A)

Kalkanoğlu'na göre (2020) bu yaklaşımda yazılan metotlarda teorik bilgilerin sıklıkla yer alması ve açıklayıcı olması nedeniyle oldukça faydalıdır. Bununla birlikte çoklu ton yaklaşımına göre yazılmış metotlar öncelikle klavye hâkimiyetinin sağlamaya çalışmakta ve yavaş ilerlemektedir. Çoklu ton yaklaşımının avantaj ve dezavantajlarını Uşler, Gordon & Mach (2000) şu şekilde özetlemektedir:

Tablo 3: Çoklu Ton Yaklaşımının Avantaj ve Dezavantajları

Avantajları	Dezavantajları
Hem dizekte hem de klavyede beş parmak kalıbı, farklı durumlarda tekrar edilen tek bir fikirdir.	Öğrenci beş parmak kalıbında takılır kalır. Sonradan parmak numaralarını ve el şeklini değiştirmeyi öğrenmek daha zor gelir.
Melodik hatlar, aynı ve farklı gruplamaların karşılaştırılması bakımından doğrusal okuma için çok iyidir.	Çalınan müzik türü uzun süre aynı olduğu için öğrenciler parmak numarası ya da pozisyona göre okurlar.
Erkenden akor okumak güzeldir ve armoniyi anlamının temelidir.	Başlangıç aşamasında öğrencilerin elleri akor çalmak için teknik olarak henüz hazır değildir.
Farklı tuşlarda ve aralıklarda çalmak özellikle kol ve omuzlar için teknik rahatlık sağlar.	Eller birlikte beş parmak etütleri çalmak kollar rahat olsa bile zordur. Siyah tuşlarda başparmak kullanımı çok uygun değildir.
Piyano, üzerinde keşfedilecek, üretilecek ve de üzerinde parçalar çalınacak bir çalgı olmalıdır. Keşif ve yaratıcılığa teşvik etmek, kulak farkındalığını da geliştirir.	Çeşitlilikle ilgili erken yaşanabilen kaygı, doğru okumaya zarar verebilir. Doğaçlama merakı, bestecinin esere olan katkısına dikkat etmekten alıkoyabilir.
Çoğu piyano literatürü basittir: bir elde melodi, diğer elde eşlik. İlk başta bu şekilde okumayı ve çalmayı öğrenmek öğrenciyi hem klasik hem de popüler literatüre hazırlar.	Blok ya da kırık akor eşlikli bir melodi çalmak, erken aşamalarda çalınan tek müzik türüdür.

Piyano başlangıç aşamasında kullanılan yaklaşımların hepsinin kendi içerisinde avantaj ve dezavantajlarının olduğu görülmektedir. Bununla birlikte müziksel özellikleri bakımından orta do ve çoklu ton yaklaşımlarını Bastien (1988) şu şekilde karşılaştırmıştır:

Tablo 4: Orta Do ve Çoklu Ton Yaklaşımlarının Karşılaştırması

	Orta Do Yaklaşımı	Çoklu Ton Yaklaşımı
Melodi	Özellikle ilk derslerde ezgiler orta do merkezindedir.	Ezgiler beş parmak pozisyonunda 12 majör tonun tümünü kapsamaktadır.
Notasyon	Notalar büyük oranda iki oktav aralığıyla sınırlıdır ve F diyez, Si bemol ve Do diyez haricinde piyanodaki beyaz tuşlarla sınırlıdır	Notalar dört oktav içerisinde, ölçü çizgisi arasında, altında ve üstündeki tüm beyaz ve siyah (diyez ve bemoller dahil) tuşları kapsamaktadır.
Ritim	Özellikle başlangıç aşamasında sınırlı olarak 4/4, 3/4, 2/4 ölçüler kullanılır, ilk yılın sonunda öğrenciler 6/8 ölçü kalıbı ile tanışır.	Benzer şekilde başlangıç aşamasında sınırlı olarak 4/4, 3/4, 2/4 ölçüler kullanılır, 6/8 ölçü kalıbına daha erken geçilir.
Teori	Temelde anahtar çizimi, nota yazımı, nota değerlerini sayma ve yazma gibi temel alıştırmalar içerir.	Genel müzik programındaki temel bileşenlerle yoğrulmuş aralık, akor, anahtar ve armoni uygulamasını içerir.
Akor Kullanımı	Blok akorlar neredeyse hiç kullanılmaz ve açıklanmaz, ancak melodilere eşlik olarak bas partiyonunda çeşitli kırık akorlar kullanılır.	Tüm majör, minör, azaltılmış ve artırılmış akorlar, hem blok hem de kırık formda, net şekilde açıklanmış ve sistematik olarak kullanılmıştır.
Diyez Bemol Düzeni	Diyez (F, C, G, D, A, E, B) ve bemollerin (B, E, A, D, G, C, F) sırası bu yaklaşımda kullanılmaz veya açıklanmaz.	Öğrenciler, diyez ve bemollerin sırasını ilk yıl öğrenirler ve sonraki yıllarda bunları gözden geçirirler.
Tonalite	Öğrenciye tonalite kavramı sistematik olarak öğretilmez, bir Fa diyez (#) varsa, parçanın Sol majör olduğu söylenir.	Tüm majör ve daha sonra minör tonlar açıklanır ve kullanılır.
Transpoze	Transpoze önerileri bazen verilir, ancak önerilen tonaliteler genellikle Do, Sol veya Fa majör tonlarıdır.	Neredeyse derslerin başlangıcından itibaren öğrenciler parçalarını çeşitli tonlara transpoze yapmaya yönlendirilirler.
Armoni	Bu yaklaşımda verilen melodiye armonizasyon neredeyse hiç yoktur.	Çeşitli tonlarda armonizasyon için öğrencilere tek satırlık melodiler verilir.
Doğaçlama	Yoktur	Öğrencilere dört ölçülü soru cümlesi verilir ve kendi dört ölçülü cevap cümlelerini doğaçlamaları veya yaratmaları söylenir.
Deşifre	Öğrencinin yeteneğine göre Do, Sol ve Fa majör tonaliteleriyle sınırlıdır.	Öğrencinin yeteneğine göre pek çok tonalitede okuma olanağı verilir.
Kapsamlı ve Kapsayıcı Müzik Programı	Çoğunlukla parçaların, teknik çalışmaların ve gamların öğrenilmesiyle sınırlıdır.	Genel müzikte repertuar, deşifre, teori, teknik ve yaratıcı çalışmaları içerdiğinden program zorlayıcıdır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Piyanoya yeni başlayan öğrenciler için piyano çalma becerisinin gelişimi müziği okuyabilme ve anlayabilme ile doğrudan ilgilidir. Piyano eğitimi süreci bir taraftan müzik dilini anlama diğer taraftan piyano çalma becerisini geliştirmektedir. Bu süreçte bilişsel, duyuşsal ve devinimsel alanlar birlikte gelişmektedir. Bu nedenle beceri gelişim süreci uzundur ve gayret gerektirmektedir. Bu süreçte piyano metotları, müziği tanıma ve okumada çeşitli yaklaşımlar sunarak hem eğitimciye ve öğrenciye hem de sürece yardımcı olmaktadır. Piyano metotlarında yer alan yaklaşımların kapsamı ve öğretim sistemi, öğrencinin yaşı, becerisi ve eğitim amacına göre farklı şekillerde değerlendirilebilmektedir. Sonuçta her yaklaşımın kendine özel avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Bununla birlikte piyano eğitiminde yeni başlayan öğrencilerde bu yaklaşımların kullanımı ya da etkililiğine yönelik

araştırmaların fazla olmadığı görülmektedir. Alan literatürü incelendiğinde yaklaşımların etkililiğini inceleyen araştırmalar, yaklaşımlar arasında etkililik düzeyi bakımından anlamlı farklılıklar bulmamıştır. Örneğin DiCienzo (2019) öğrencilerin nota okuma becerisini orta do ve karma aralıksal yaklaşımı kullanarak karşılaştırdığı araştırması sonucunda istatistiksel bir fark bulmamış olsa da orta do yaklaşımında öğrencilerin sözel ve çalarak müzik okuma testinde (tek partisyonda nota tanımada, tam ve altere aralık çalma ve üç notadan oluşan motifi dizek üzerinde sol anahtarında okumada) daha iyi olduklarını ifade etmiştir. Benzer şekilde piyanoya başlangıç aşamasında her iki dizek birlikte nota okumanın öğretiminde, orta do, aralıksal/landmark ve C-G pozisyonuna yönelik yaklaşımların etkililiğini inceleyen Lomax (1990), her üç yaklaşımda öğrencilerin nota adlandırma ve nota bulma becerisinde anlamlı farklılık bulmamıştır. Araştırma sonucunda, nota okumada yaklaşımların nihai okuma başarısında ana faktör olmadığını ve öğrencinin nota tanımadaki başarısının birçok öğretim ve metodolojik faktörün birleşiminden kaynaklandığını ifade etmiştir (Akt: DiCienzo, 2019). Başka bir araştırmada ise farklı öğretim yaklaşımlarının başlangıç piyano eğitiminde nota okuma becerilerinin kazanılması üzerindeki olası etkisini inceleyen Emond & Comeau (2013), orta do ve aralıksal yaklaşımların algısal ve motor süreçleri nasıl etkilediğine yönelik uygulamaları sonrasında, orta do yaklaşımında aralıksal yaklaşıma göre daha az tekrar ve uygulama planlamasına ihtiyaç duyulduğunu belirtmiştir. Bu sonuç, orta do yaklaşımının aralıksala kıyasla müzik notasına kademeli olarak giriş yapıp ilerlerken, aralıksal yaklaşımın birden fazla oktav üzerinde çalınacak nota sayısının fazla olmasından dolayı daha fazla planlama gerektirdiği şeklinde açıklanmıştır.

Mevcut yaklaşımların özellikleri ve avantajları düşünüldüğünde ve yapılmış araştırma sonuçları incelendiğinde orta do yaklaşımının başlangıç aşamasında tek partisyonda nota tanıma ve anlamlandırmada daha avantajlı olması, do sesi üzerinden ses ekleyerek aşamalı gitmesi ve dizek üzerinde okumayı kolaylaştırması nedeniyle başlangıç aşamasında özellikle küçük yaş grubu için idealdir. Ancak ses ve tonalite çeşitliliği ile aralık tanıma konusunda sınırlı kalabilmektedir. Aralıksal yaklaşımda öğrenci tüm klavyeyi daha erken tanır, nota ve aralıksal okumada hızlıdır, ayrıca aralıksal okuma ses ve ton çeşitliliğine imkan tanımaktadır. Bununla birlikte öğrencide konum duygusunun ve dizek okumanın pekişmesi zaman alır, melodik ezgiler çalmak isteyen öğrenciler için sıkıcı olabilmektedir. Çoklu ton yaklaşımında klavye ve dizek üzerinde beş parmak kalıbı kolaylaştırıcı etkindir, akor yapılarını ve armoniyi daha erken tanıma imkanı vardır ve doğaçlama ve yaratıcılığı teşvik eder. Bununla birlikte beş parmak pozisyonunda parmak numarası ve el konumunu değiştirmek zor olabilir, akor çalmak başlangıçta tekniği zorlayabilir ve öğrenci doğaçlama merakından esere odaklanmakta zorlanabilir. Sonuç olarak yaklaşımların kolaylaştırıcı ve sınırlayıcı farklı özellikleri bulunmaktadır. Mevcut araştırmalar incelendiğinde yaklaşımların etkililiği üzerine daha fazla uygulamaya ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Emond & Comeau'ya göre (2013) piyano pedagojisinde yapılan araştırmalar farklı öğretim yaklaşımlarının her biri için uzun bir avantaj ve dezavantaj listesi sunmasına rağmen bunların çıktıkları çoğunlukla öğretmen deneyimlerine ve sezgilerine dayanmaktadır. Her okuma sisteminin gerçek etkisini değerlendirmek, gelişim modelini resmetmek, etkinliklerini ve verimliliğini belirlemek için çok az bilimsel bilgi mevcuttur. DiCienzo'ya göre (2019) piyano öğretmenleri tarafından yaygın olarak kullanılan bu yaklaşımların analizi ile müzik eğitimi araştırmalarında bu yaklaşımların etkililiğinin çalışılması büyük ölçüde ihmal edilmektedir. Bu nedenle piyanoda nota okuma yaklaşımlarının bilimsel olarak incelenmesi, onların güçlü ve zayıf yönlerinin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacak ve bireysel öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun yaklaşımları seçmede öğretmenlere fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Agay, D. (1981). *The art of teaching piano: The classic guide and reference book for all piano teachers*. New York, NY: Yorktown Music Press.

Akbulut, E. & Aşkın, C. (2013). Türkiye'de eğitimciler tarafından yazılmış piyano başlangıç metot ve eserleri. *Porte Akademik: Journal of Music & Dance Studies*, 8, 89-100.

Bastien, J. W. (1988). *How to teach piano successfully*. (3rd Ed.) San Diego, CA: KJOS Music Company.

Bastien, J. Bastien, L. & Bastien, J. (2022). *Bastien New Traditions: All In One Piano Course-Level 1A*. 01.05.2022 tarihinde <https://kjos.com/bastien-new-traditions-all-in-one-piano-course-level-2a.html> adresinden alınmıştır.

- DiCenzo, A. (2019). *A comparison of the middle C and the mixed intervallic reading approaches on music reading among beginner piano students*. Unpublished doctoral dissertation, Université d'Ottawa/University of Ottawa.
- Emond, B. & Comeau, G. (2013). Cognitive modelling of early music reading skill acquisition for piano: A comparison of the Middle-C and Intervallic methods. *Cognitive Systems Research*, 24, 26-34.
- Ercan, N. & Çağlak Eker, T. (2017). Başlangıç piyano metotlarının incelenmesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 12(6), 123-136.
- Herdman, E. A. (2006). Derleme Makale Yazımında, Konferans ve Bildirimi Sunumu Hazırlamada Pratik Bilgiler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 3(1): 2-4.
- Kalkanoğlu, B. (2020). Başlangıç piyano öğretiminde nota okuma yaklaşımlarına ilişkin üç metot analizi örneği. *Journal of Turkish Educational Sciences*, 18 (1), 415-436.
- Pace, R. (2010) Why Multi-Key?. 25.05.2022 tarihinde https://www.leerobertsmusic.com/pdfs/Why_Multi_Key.pdf adresinden alınmıştır.
- Snell, K. Beginning Piano Multi-Key Reading, 01.05.2022 tarihinde <https://www.sheetmusicplus.com/title/beginning-piano-multi-key-reading-sheet-music/19510911> adresinden alınmıştır.
- Shoko Piano Studio, Landmark notes. 01.05.2022 tarihinde <https://shokopianostudio.wordpress.com/2016/09/18/landmark-notes/> adresinden alınmıştır.
- Thomas-Lee, P. M. (2003). *Piano pedagogy for four-and five-year-olds: An analysis of selected piano methods for teaching preschool children*. Unpublished doctoral dissertation, University of Georgia.
- Thompson, J. (2005). *John Thompson's easiest piano course: Part 1-Book*. New York:Hal Leonard Corporation.
- Thompson, J. John Thompson Easiest Piano Book 1 & 2 Note Finder & Keyboard Sticker Bundle, 01.05.2022 tarihinde <https://store.willismusic.com/product/jtepp2/> adresinden alınmıştır.
- Uzler, M., Gordon, S., & Mach, E. (2000). *The well-tempered keyboard teacher*. New York: NY:Schirmer Books.

Makale Geçmişi	Geliş:23.05.2022	Kabul:02.07.2022	Yayın:30.07.2022
Makale Türü	Araştırma Makalesi		
Önerilen Atıf	Babacan, D. & Babacan, E.. (2022). Approaches Used In Starting Methods Of Piano Education. <i>Journal of Research in Education and Teaching</i> . February, 11 (3), ss -49-57		